

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/147/2017                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 3208899041                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.04.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ján Šikuta               |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:3208899041.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Šikutu, PhD. a sudcov JUDr. Martina Vladíka a JUDr. Janky Cisárovej, v spore žalobcu EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska č. 5, IČO: 36 613 843, proti žalovanému M. bývajúcemu v B., zastúpenému advokátskou kanceláriou Podhorský & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Zámocká 36, IČO: 46 962 000, o zaplatenie 17.671,04 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27 C 267/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 29. novembra 2016, sp. zn. 6 Co 490/2016, takto

### rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2016, č. k. 27 C 267/2014-151 žalobu zamietol, a zároveň žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného náhradu trov konania nepriznal. Mal za preukázané, že žalovaný a spoločnosť O. so sídlom S. ako veriteľom (ďalej len „veriteľ“ alebo „banka“) uzavreli dňa 4. marca 2009 zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len „úverová zmluva“), na ktorej základe mu banka poskytla úver vo výške 11.000,- Eur, ktorý sa zaviazal spolu s príslušenstvom splácať v pravidelných mesačných splátkach vo výške 178,05 Eur vždy k 20. dňu v mesiaci. Prvá splátka bola stanovená na deň 20. apríl 2009 a posledná (konečná splatnosť úveru) na deň 20. február 2019. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy boli aj Všeobecné obchodné podmienky (ďalej len „VOP“), kde v bode 7.6.1 VOP bolo dojednané oprávnenie banky vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky zo zmluvy o úvere okrem iného aj v prípade, že je klient v omeškaní so splatením jednej splátky istiny alebo úrokov, ktoré trvá viac ako 10 dní alebo je v omeškaní so splatením poplatkov spojených s úverom, ktoré trvá viac ako 10 dní. Výzvou zo dňa 16. februára 2010 vyzvala banka žalovaného na riadne plnenie dlhu zo zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX s tým, že ku dňu 31. januára 2010 bol v omeškaní s plnením sumy 561,55 Eur. Zároveň žalovaného upozornila, že v

pripade neuhradenia sumy v lehote 10 dni od dorucenia vyzvy banka pristupi k zvereniu vymahania pohľadávky do mandátnej správy tretej osobe, ktorá ju bude následne kontaktovať. Žalobca však v konaní nedoložil k výzve doručenu alebo iný dôkaz preukazujúci zaslanie alebo doručenie výzvy žalovanému bankou. Oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 20. mája 2013 vyhlásila banka úver za predčasne splatný podľa bodu 7.6.1 písm. a/ VOP ku dňu 17. mája 2013 a vyzvala žalovaného na úhradu dlžnej sumy 18.100,88 Eur do 10 dní. Oznámenie bolo žalovanému doručené dňa 27. mája 2013. Na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 27. júna 2013 bola pohľadávka voči žalovanému postúpená postupcom - bankou na postupníka - žalobcu, ktorá skutočnosť mala byť žalovanému oznámená postupcom listom zo dňa 9. júla 2013. Doklad o zaslaní alebo doručení oznámenia banky o postúpení žalovanému v konaní žalobca nepredložil. Súd prvej inštancie posúdil právny vzťah medzi stranami sporu (ako aj medzi predchodcom žalobcu a žalovaným) ako spotrebiteľský, preto na daný spor aplikoval § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu. Súd prvej inštancie sa však v prvom rade zaoberal otázkou aktívnej legitimácie žalobcu v konaní, teda otázkou, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky medzi bankou a žalobcom. Vychádzal z toho, že vo veci sa jedná o tzv. bankový úver, ktorý bol žalovanému ako dlžníkovi poskytnutý bankou, ktorá podniká na základe povolenia v zmysle § 2 ods. 1 v spojení s § 7 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách (ďalej len „ZoB“). Súd prvej inštancie aplikoval na danú vec § 92 ods. 8 ZoB, pričom dôvodil, že ak je úver splatný v splátkach, banka alebo pobočka zahraničnej banky má právo postúpiť postupníkovi celú, teda aj nesplattnú časť pohľadávky z úveru za podmienky že: a/ klient nesplnil riadne a včas čo i len jednu splattnú splátku istiny úveru a/alebo úrokov alebo ich časť, b/ jeho omeškanie trvá nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní, c/ na zaplattenie omeškanej časti peňažného záväzku bol písomne vyzvaný. Pokiaľ ide o osobu postupníka, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky postúpiť svoju pohľadávku písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že v konaní nebolo sporné, že ku dňu postúpenia pohľadávky žalovaný neplnil riadne a včas svoj dlh a bol v omeškaní s plnením čo i len jednej splátky nepretržite viac ako 90 kalendárnych dní. Sporným ostalo preukázanie aspoň zaslania písomnej výzvy zo 16. februára 2010 bankou žalovanému, čo v konaní žalobca nepreukázal. V zmysle ďalšieho tvrdenia žalobcu, že za výzvy možno považovať vyhlásenie mimoriadnej splatnosti celého úveru bankou z 20. mája 2013, doručené žalovanému 27. mája 2013, súd prvej inštancie konštatoval, že nebola splnená podmienka nepretržitého omeškania po dobu viac ako 90 dní v zmysle ZoB, a zároveň že sa jedná o neplatný právny úkon podľa § 39 OZ pre rozpor so zákonným ustanovením § 53 ods. 8 OZ v spojení s § 565 OZ a bodu 7.6.1 písm. a/ VOP. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou (žalobca) podľa § 92 ods. 8 ZoB tak neboli splnené a vo veci nemohlo dôjsť k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 27. júna 2013, ktorá je v tejto časti neplatná pre rozpor so zákonom podľa § 39 OZ. Uvedené malo preto za následok, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne jeho ním tvrdenej aktívnej legitimácie v tomto súdnom konaní.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. novembra 2016, sp. zn. 6 Co 490/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné ako vecne správny potvrdiť. Odvolací súd doplnil, že § 525 OZ určuje, ktoré pohľadávky nemožno platne postúpiť, pričom postúpenie určitých pohľadávok môže byť zakázané špeciálnymi predpismi, prípadne postúpenie môže byť zákonom síce dovolené, ale len za určených podmienok. Podľa názoru odvolacieho súdu ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB je práve takým ustanovením, ktoré upravuje ďalšie špeciálne podmienky (popri všeobecných v OZ), za ktorých môže byť banková pohľadávka (alebo jej časť) postúpená, a to: ak je pohľadávka 1/ splatná, a to až po predchádzajúcej 2/ písomnej výzve a kumulatívne, ak je splnené 3/ omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Uvedené skutočnosti považoval za zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky banky, ktoré musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Ďalej konštatoval, že splnenie osobitných zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky sa vyžaduje z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom (mimo banky) už nie je zachovaná možnosť dohľadu a dozoru Národnej banky Slovenska ako centrálnej banky. Následkom postúpenia pohľadávky, ohľadne ktorej cesia podľa § 525 OZ alebo podľa špeciálnych predpisov nie je dovolená, je absolútna neplatnosť zmluvy o postúpení pre

jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Ak dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadne ktorej to zákon zakazuje, (alebo ohľadne ktorej postúpenie podmieňuje splnením zákonných podmienok, ktoré splnené neboli), ide o cesiu neplatnú od počiatku ex tunc a jej neplatnosť nemožno zhojiť. Taktiež odvolací súd uviedol, že je bez významu, že podmienky platnosti postúpenia pohľadávky sú uvedené v zákonom predpise, ktorý je predpisom verejného práva. Zmluva o postúpení je občianskoprávnou zmluvou, ktorú upravuje Občiansky zákonník. Táto charakteristika zmluvy nevylučuje možnosť upraviť osobitné podmienky jej platnosti pre špecifický okruh pohľadávok (bankové pohľadávky) v osobitnom zákone verejnoprávnej povahy (zákon o bankách). Pre aplikáciu ustanovenia § 39 OZ je rozhodujúce zistenie, že právny úkon je v rozpore so zákonom. Ustanovenie § 39 OZ nerozlišuje, o akú triedu právnej normy ide (normu verejného alebo súkromného práva). Písomná výzva banky dlžníkovi je prvým predpokladom pre cesiu bankovej pohľadávky alebo jej časti na inú osobu. Žalobca však takýto dôkaz v konaní nepredložil, preto aj odvolací súd uzavrel, že žalobca nepreukázal prvú podmienku kogentne stanovenú v § 92 ods. 8 ZoB. Písomné oznámenie postupcu (banky) žalovanému o postúpení pohľadávky nie je výzvou, ako má na mysli citované ustanovenie a ani ju nenahrádza. Okrem toho žalobca uviedol v odvolaní, že toto oznámenie predložil súdu spolu s podacím három. Žiaden podací hárok sa však v spise nenachádza. Oznámenie o mimoriadnej splatnosti úveru právneho predchodcu žalobcu (banky) zo dňa 20. mája 2013, ktoré obsahovalo výzvu na splatenie celej pohľadávky zosplatennej ku dňu 17. mája 2013, bolo preukázane (podľa doručky) doručené žalovanému 27. mája 2013. Uvedené zosplatenie úveru bolo správne súdom prvej inštancie posúdené ako neplatné pre rozpor so zákonom, voči ktorému právnomu posúdeniu odvolateľ nevzniesol v odvolaní žiadne námietky. Potom bola bez právneho účinku aj výzva obsiahnutá v predmetnom oznámení, ktorá vyzývala žalovaného na zaplatenie celej zosplatennej pohľadávky, a teda táto nebola výzvou podľa § 92 ods. 8 ZoB. Navyše medzi výzvou a zmluvou o postúpení pohľadávky neuplynulo 90 kalendárnych dní. Poukaz žalobcu v odvolaní na opakované zosplatenie úveru (ním) zo dňa 22. júla 2013, teda po postúpení pohľadávky z dôvodu údajnej nekompletnej spisovej dokumentácie odovzdanej mu právnym predchodcom, nemal pre právne posúdenie veci podľa § 92 ods. 8 ZoB žiaden význam, keďže výzva mala byť vykonaná pred postúpením pohľadávky. Zo spisu aj podľa odvolacieho súdu vyplynulo, že žalobca predložil súdu výzvu banky datovanú dňom 16. februára 2010 na zaplatenie omeškaného dlhu z úveru adresovanú žalovanému, no nepreukázal, že túto výzvu naozaj žalovanému doručil, resp. aspoň odoslal. Žalovaný nepotvrdil, že by mu bola doručená písomná výzva banky na splnenie dlhu zo dňa 16. februára 2010. Takto odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie splatnej pohľadávky, zmluva o postúpení pohľadávky bola neplatná a postupca (banka) zostáva veriteľom svojej pohľadávky, ktorá na žalobcu pre neplatnosť zmluvy neprešla.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadol včas podaným dovolaním žalobca, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP pričom poukázal na skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, či § 92 ods. 8 ZoB upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre prelomenie bankového tajomstva v prípade postúpenia pohľadávky banky na inú osobu, alebo upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu a s tým súvisiacej právnej otázky, či si banka so svojím klientom môžu dojednať vzájomné práva a povinnosti odchylné od tohto ustanovenia. Ďalej dovolateľ uviedol, že pokladá za nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu ohľadne splnenia podmienok podľa § 92 ods. 8 ZoB žalobcom, nakoľko má za to, že tieto podmienky splnil. Zároveň v dovolaní poukázal na to, že predmetné ustanovenie je úpravou výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba o podmienkach, za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. Poukázal na skutočnosť, že v konaní predložil relevantné oznámenie postupcu žalovanému o postúpení pohľadávky, pričom relevantné oznámenie postupcu žalovanému o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka (žalobcu) na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd má povinnosť z tohto oznámenia vychádzať bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník (žalovaný) sa v takom prípade nemôže úspešne dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ani jej prípadne neexistencie. Odvolal sa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 11. júna 2003, sp. zn. 4 Obo 210/01 ako aj uznesenie krajských súdov, napr. Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. júna 2016, sp. zn. 5 Co 228/2016 a ďalšie. Žalobca zastáva názor, že § 92 ods. 8 ZoB nemožno spájať s aktívnou legitímáciou žalobcu ako postupníka pohľadávky. Navrhol ich rozsudky v

dovolacom konaní zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Najvyšší súd už v rozhodnutiach vydaných pred účinnosťou nového civilného procesného kódexu CSP viackrát uviedol (napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014), že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 208/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 14/2017, 4 Cdo 89/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 221/2017).

10. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto

rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

11. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

12. Z dovolania je zrejmé, že žalobca za dosiaľ dovolacím súdom neriešenú považuje otázku, či § 92 ods. 8 ZoB upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre prelomenie bankového tajomstva v prípade postúpenia pohľadávky banky na inú osobu, alebo upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu a s tým súvisiacej právnej otázky, či si banka so svojím klientom môžu dojednať vzájomné práva a povinnosti odchyľne od tohto ustanovenia.

13. Najvyšší súd už podobnú vec týkajúcu sa ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB prejednával v konaní pod sp. zn. 5 Cdo 13/2016, avšak v tomto prípade bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné a dovolací súd sa preto meritórne vecou nezaoberal. Zároveň bola skutkovo a právne totožná vec riešená v konaní pod sp. zn. 7 Cdo 26/2017, kde dovolací súd rozhodol rozsudkom z 28. marca 2018 a dovolanie zamietol. Uvedené rozhodnutie však bolo vynesené až po podaní dovolania v prejednávanej veci, preto dovolací súd konštatuje, že v čase začatia dovolacieho konania právna otázka, ktorú žalobca nastolil a dostatočne konkretizoval v dovolaní, nebola dovtedy dovolacím súdom vyriešená. Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu toto konštatovanie uvádza jednak z dôvodu významného z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v nadväznosti na ktorý dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v zmysle tohto ustanovenia prípustné, jednak z dôvodu významného z hľadiska § 48 ods. 1 CSP, v spojitosti s ktorým dospel k záveru, že nie sú dané predpoklady pre postúpenie veci veľkému senátu.

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Podľa právneho názoru vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu spočíva dovolaním napadnutý rozsudok na správnom právnom posúdení veci odvolacím súdom. K dôvodom vedúcim k tomuto názoru dovolací súd uvádza nasledovné.

17. Vo všeobecnosti platí, že postúpenie pohľadávky (cesia) spočíva v tom, že do existujúceho záväzku namiesto doterajšieho veriteľa vstúpi nový veriteľ, čiže dochádza k zmene v osobe veriteľa. Táto zmena

sa nedotýka práv ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho zo záväzku, a preto sa na platnosť zmluvy o postúpení nevyžaduje súhlas dlžníka. Zámerom právnej úpravy postúpenia pohľadávky je zabrániť tomu, aby postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu právneho postavenia dlžníka. Za týmto účelom sa mu zachovávajú všetky námietky proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietat voči tejto pohľadávke svoje vzájomné pohľadávky. Následky postúpenia sa tak predovšetkým prejavia v právnom postavení postupcu, ktorý stráca postúpenú pohľadávku so všetkým príslušenstvom i právami s ňou spojenými. Postupník sa na základe postúpenia pohľadávky stane veriteľom namiesto postupcu a pohľadávku nadobudne so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Keďže ide o významnú zmenu v osobe veriteľa, ustanovuje Občiansky zákonník pre postúpenie pohľadávky písomnú formu a zároveň ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia. Osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie potrebné.

18. Podľa § 92 ods. 8 ZoB v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

19. V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách mal zákonodarcu úpravou § 92 ods. 8 ZoB na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávku voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priečilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

20. Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci kardinálnym právnym problémom je otázka platnosti či neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa § 39 OZ. Teda, či podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou (žalobca) podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB musia byť splnené, aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok, alebo v prípade ich nedodržania prichádza sankcia v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu postúpenia. Súd oboch inštancií v tejto veci sa veľmi podrobne vysporiadali so všetkými relevantnými dôvodmi týkajúcimi sa neplatnosti právneho úkonu o postúpení pohľadávky, a dovolací súd si tieto skutočnosti všimol a v plnom rozsahu s ich uvedenými argumentami súhlasí.

21. Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávanom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomíňať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovu následné nepretržité omeškanie dlhšie

ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje.

22. Podľa § 525 ods. 2 OZ nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

23. Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

24. Žalobca v dovolaní poukazuje na judikát uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR bol pod č. 119/2003, sp. zn. 4 Obo 210/01, ktorého publikovaná právna veta znie: „Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Dlžník sa v takomto prípade nemôže dovoliť neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie. To by mohol len vtedy, ak by postúpenie pohľadávky preukazoval zmluvou o postúpení postupník“. Podľa názoru vec prejednávajúceho trojčlenného senátu sa jedná o judikát v obchodnoprávnom spore staršieho dáta, ktorého závery v súčasnosti nie je možné aplikovať v oblasti spotrebiteľského práva, ktoré spočíva na diametrálne odlišných (až protichodných) princípoch ako právo obchodné. Uvedený judikát primárne rozoberá notifikačnú povinnosť (denunciáciu) s dôrazom na to, ako vplýva toto oznámenie (táto právna skutočnosť) na zmenu v obsahu záväzku vo vzťahu k dlžníkovej povinnosti plniť v obchodnoprávnom spore. Tu však treba mať na zreteli, že uvedený judikát nevylučuje (a ani nemôže) možnosť súdneho prieskumu platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, najmä v prípade, keď samotná právna úprava postúpenia pohľadávky podľa OZ obsahuje ustanovenia o zákaze postúpenia (§ 525 OZ). Je preto logické, že ak bola postúpená pohľadávka v rozpore so zákonom, nemožno uvedené konvalidovať ani včasným a riadnym oznámením o postúpení pohľadávky dlžníkovi. Je potrebné si uvedomiť, že oznámením postúpenia pohľadávky, ktoré je adresované dlžníkovi, dochádza v prvom rade k tomu, že postupca vyvolá zmenu osoby oprávnenej prijať plnenie, a zároveň berie na seba riziko vyplývajúce z toho, že i v prípade neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky splní dlžník dlh tretej osobe (postupníkovi). Samotným postúpením pohľadávky však nedochádza k inej zmene záväzku než v osobe veriteľa a v prípade, že zmluva bola neplatná, dochádza k tomu, že k veriteľovi pristupuje ďalšia osoba oprávnená prijať plnenie s účinkami i pre pôvodného veriteľa.

25. Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cesia podľa § 525 OZ alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť postupnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia, musí prihliadnuť súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.

26. K dovolateľovej argumentácii ohľadne jeho námietky, že § 92 ods. 8 ZoB upravuje výnimky z bankového tajomstva a nie podmienky pre platné postúpenie pohľadávky dovolací súd záverom podotýka nasledovné. Aj keď je uvedené ustanovenie § 92 zákona o bankách systematicky zaradené do štrnástej časti právneho predpisu s názvom Bankové tajomstvo, nemožno len na základe tohto zaradenia bez ďalšieho usudzovať, že zákonodarca pri úprave postúpenia pohľadávky bankou na nebankový subjekt, mal zámer riešiť výlučne len otázku ne/porušenia bankového tajomstva. Pokiaľ by bolo uvedené cieľom, nič by nebránilo tomu, aby to v znení zákona výslovne uviedol [napr. porovnaj novelu zákona o bankách účinnú od 1. januára 2017 (zákon č. 299/2016 Z.z.) - sprísnenie pravidiel pre postúpenie

pohľadávok bánk zo spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie podľa osobitného predpisu]. Ako už bolo spomenuté v bode 21. tohto rozhodnutia, podmienky platného postúpenia pohľadávky banky a podmienky možnosti prelomenia bankového tajomstva sa vzájomne nevylučujú, práve naopak sa prekrývajú.

27. Čo sa týka dovolateľom nastolenej právnej otázky, či si banka so svojím klientom môžu dojednať vzájomné práva a povinnosti odchyľne od ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, dovolací súd uvádza, že uvedená právna otázka nebola predmetom prieskumu v konaní pred odvolacím súdom, preto ani dovolací súd nemôže zaujať k nej relevantný výklad s poukazom na § 442 CSP.

28. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto nedôvodné dovolanie žalobcu zamietol podľa § 448 CSP.

29. Žalovaný bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.